

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00' sáng thứ Năm ngày 07/04/2022.

NỘI DUNG HỌC TẬP ĐỀ TÀI 847

“CON NGƯỜI - LOÀI ĐỘNG VẬT KHÓ BẢO”

Khi đọc lời tựa này, tôi cũng cảm thấy tiêu đề này dễ khiến người ta hiểu lầm nhưng đọc nội dung mới thấy thật sự Hòa Thượng nói không sai chút nào. Người xưa cũng đã nói: **“Tác nhân nan! Tác nhân nan!”**, làm người khó! làm người khó! Trong **“Kinh Địa Tạng”**, Phật cũng nói: **“Chúng sinh Diêm Phù Đề càng cường nan hóa”**, chúng sinh rất khó dạy, rất khó bảo. Chư Phật Bồ Tát, Tổ Sư Đại Đức dùng vô số phương tiện để dìu dắt nhưng chúng ta cũng không dễ tiếp nhận. Trong **“Kinh Hoa Nghiêm”**, Phật nói: **“Chúng sinh thời mật pháp bất kính Tam Bảo, bất hiếu Cha Mẹ, không tạo nghiệp thiện, chuyên tạo nghiệp ác”**. Trong tất cả những loài động vật, chúng ta được mệnh danh là động vật cao cấp nhưng nếu chúng ta không được giáo dục một cách chuẩn mực thì chúng ta là một loài động vật vô cùng khó bảo.

Hòa Thượng nói: **“Con người phải được tiếp nhận giáo dục nhân quả và giáo dục luân lý đạo đức. Chúng ta thử nghĩ xem: Nếu chúng ta không được tiếp nhận giáo dục thì chúng ta có gì khác biệt không?”**. Con người ăn uống ngủ nghỉ sinh hoạt đa phần là theo tập tính, tập khí, đến giờ ăn mà không được ăn, đến giờ ngủ mà không được ngủ, đến giờ cập kê mà không được cập kê thì đều khó chịu, đều làm theo bản năng của mọi loài. Cho nên nếu con người không được dạy, không được tiếp nhận giáo dục chuẩn mực, giáo dục luân lý đạo đức, giáo dục luân thường đạo lý thì sẽ như thế nào?

Trong xã hội hiện đại, có một cậu bé bị Cha Mẹ nhốt trong chuồng gà khoảng hai chục năm, sau đó tay chân của chú bé hành xử y như con gà, miệng ăn, cách kêu cũng y như con gà dù chú bé đã hơn 20 tuổi. Một đứa bé được bầy sói nuôi từ nhỏ, khi lớn lên đứa bé đó cũng hành xử y như bầy sói hoang. Chúng ta thấy giáo dục quan trọng đến nhường nào, nhất là giáo dục nhân luân, giáo dục luân thường đạo lý của con người! Nhưng ngày nay có rất nhiều người xem thường, bài bác, tìm cách để cản trở, thậm chí họ lại chính là những người học Phật, là những người muốn vãng sanh Tây Phương Cực Lạc làm Bồ Tát Bất Thoái.

Trong bài thơ **“Nửa đêm”**, Bác Hồ cũng đã viết:

“Ngủ thì ai cũng như lương thiện,

Tỉnh dậy phân ra kẻ dữ hiền.

Hiền, dữ phải đâu là tính sẵn,

Phần nhiều do giáo dục mà nên”.

Nếu thiếu đi giáo dục, nhất là thiếu giáo dục nhân luân thì con người có phải là con người nữa không? Rất nhiều người ngày nay hành xử không giống con người vì họ không được tiếp nhận giáo dục nhân luân. **Cho nên khi con người phạm phải điều sai trái, đứng trên góc độ nhà Phật mà nói thì họ đáng thương hơn đáng trách vì chẳng qua họ chưa được tiếp nhận giáo dục mà thôi! Mỗi người đều có năng lực hoàn thiện chính mình, hoàn thiện đến mức tột cùng của nhân cách thì thành Phật. Thành Phật mà còn có thể làm được thì thành một con người hoàn thiện không khó! Chẳng qua là họ không được tiếp nhận giáo dục mà thôi!**

Chúng ta những người học Phật, những người học luân lý đạo đức thì chúng ta phải tích cực phát tâm mang luân lý đạo đức, mang chuẩn mực làm người đến với mọi người. Phải làm với tâm vô tư, vô cầu, làm với tâm hi sinh phụng hiến, làm với tâm **“chí công vô tư”** vì đó là bổn phận làm người của chúng ta. Bổn phận của người đã được học, người đã biết qua là phải phát huy, tiếp nối giáo dục. Điều này có gì lớn lao đâu! Ta làm người thì phải làm tròn bổn phận làm người, không có gì đáng để khoe khoang, kể công! Nếu không làm thì ta chưa làm tròn bổn phận của mình. Rồi đây, thế hệ sau sẽ nhìn những thế hệ đi trước, nhìn xem Tổ tiên của mình đã làm gì cho mình.

Hòa Thượng thường nói một câu đau lòng: **“Chúng ta đã bỏ mất đi lời dạy của Tổ tiên đã 5 - 7 đời, đã hơn 200 năm rồi!”**. Một đời là khoảng 30 năm. Đó là Hòa Thượng nói về dân tộc của Ngài. Khi xem lại điển tích những tấm gương đức hạnh của dân tộc Việt Nam, chúng ta thấy có những người rất đề cao giáo dục nhân luân, luân thường đạo đức, giáo dục nhân quả. Chúng ta học lịch sử về tấm gương Ngài Lý Thường Kiệt, sau khi ngăn chặn ngoại bang, khi trở về Ngài cấp tốc xây dựng thành ấp, xây dựng chùa chiền để giáo dục nhân quả cho nhân dân. Qua nhiều giai đoạn lịch sử của dân tộc, chúng ta thấy người xưa rất chú trọng đến giáo dục nhân luân, giáo dục nhân quả. Vậy thì đời này chúng ta phải tiếp nối!

Trẻ em ngày nay không được dạy về nhân luân. Người ta chỉ dạy trẻ em học cho giỏi, dạy chúng biết nhiều thứ tiếng để sau này làm việc ở những công ty lớn, để kiếm được nhiều tiền. Trẻ em không được dạy bổn phận làm người, không được dạy luân thường đạo lý nên chúng không thể biết rằng làm con phải hiếu thảo với Cha Mẹ. Vào ngày sinh nhật, con phải quỳ lạy Cha Mẹ, rửa chân tri ân Cha Mẹ. Nhiều Cha Mẹ cảm thấy những việc làm đó quá **“đặc biệt”**, quá **“xa xỉ”**. Khi đứa bé mới 2 - 3 tuổi dùng bàn tay nhỏ bé của mình để xoa xoa rửa bàn chân cho Cha Mẹ thì Cha Mẹ rất cảm động và dùng điện thoại để ghi lại từng khoảnh khắc đó. Cha Mẹ không tri ân Ông Bà như vậy vì Cha Mẹ không thấy Ông Bà làm như vậy. Ông Bà không tri ân người trên như vậy vì Ông Bà không thấy người trên làm. Chúng ta thấy giáo dục nhân luân vô cùng quan trọng! Chỉ cần làm người mà biết bổn phận làm người là được rồi!

Nhà Phật gọi là: “**Nhân đạo còn chưa tròn mà muốn đến Phật đạo**”, nhân đạo còn chưa làm được mà muốn thành Phật. Chúng ta đi giáo hóa chúng sanh, tiếp nối giáo dục nhân luân thì họ ngồi đó chỉ trích. Trong xã hội có nhiều giai cấp, nhiều người ở đẳng cấp khác nhau, người muốn thành Phật thì chọn pháp thành Phật để tu học, đối với những người không muốn thành Phật thì ít nhất chúng ta cũng dạy họ pháp để làm người.

Hòa Thượng nói: “**Trong một công viên phải có nhiều loài hoa. Nếu người chỉ thích hoa hướng dương, đem chặt bỏ hết các loài hoa khác chỉ để lại hoa hướng dương thì không được! Nếu người chỉ thích hoa cúc đem chặt bỏ hết hoa hướng dương để trồng hoa cúc thì cũng không được! Một công viên phải có nhiều loài hoa khoe sắc, ai thích hoa nào thì thường thức hoa đó**”.

Chư Phật Bồ Tát đến thế gian này không chỉ nói pháp môn thành Phật. Không phải ai cũng muốn thành Phật. Những người phát tâm thành Phật, phát tâm vãng sanh Cực Lạc thì họ mau mau niệm Phật. Nhưng đối với những người chưa phát tâm thành Phật thì ta phải mau mau dạy họ bổn phận làm người chuần mực. Chúng ta không làm thì ai làm? Ngay đến những người học Phật mà còn không làm thì người thế gian làm sao có thể biết để làm!

Chúng ta học tiếng Hán thông qua cuốn sách “**Tịnh Không Pháp Sư Gia Ngôn Lục**”. Từng lời Hòa Thượng dạy đều này quá hay! Tôi nói mọi người mau biên tập để đưa lên website **tingkhongphapngu.net**, giúp người học Phật mau tinh ra, nếu không thì sẽ muộn, sẽ không kịp chỉnh sửa. Người ta cho rằng tôi đi làm giáo dục là xen tạp. Năm, bảy năm qua, tôi đi làm giáo dục, hai năm qua tôi ở nhà nhưng giáo dục vẫn phát triển. Tôi vẫn tu hành tốt, ngày ngày vẫn niệm Phật, 1200 chuyên đề Phật pháp cũng sắp hoàn thành. Tất cả những gì Hòa Thượng dạy đều là chỉ dạy Tịnh Độ. Vậy mà họ nói chúng ta xen tạp!

Trong “**Kinh Vô Lượng Thọ**”, Phật nói tổng cương lĩnh, tổng nguyên tắc là: “**Phát tâm Bồ Đề, một lòng chuyên niệm**”. Bạn “**một lòng chuyên niệm**” mà không “**phát tâm Bồ Đề**” thì không thể vãng sanh. Bạn “**phát tâm Bồ Đề**” mà không “**một lòng chuyên niệm**” thì cũng không thể vãng sanh. Đó là nội dung bài học tuần vừa rồi ở lớp luyện dịch tiếng Hán. Hôm nay mọi người vào trang web **tingkhongphapngu.net** có thể đọc. Có người cho rằng chỉ niệm Phật mới vãng sanh, vậy thì người niệm Phật vãng sanh được mấy người? Trong khi vô số chúng sanh đang cần được giáo hóa, chúng ta dùng cách gì để giáo hóa họ? Ít nhất là phải nhắc thức họ, dùng cách trực tiếp, dùng cách gián tiếp để họ liên tưởng đến mỗi nhân luân này.

Một lần, có mấy vị nói với tôi: “**Thưa Thầy, tại sao năm nay rằm tháng 7 chùa đông nghịt vậy? Hiện tượng vô cùng lạ! Tại sao năm nay nhiều người nghĩ đến Tổ tiên như vậy?**”. Tôi trả lời: “**Họ được mọi người nhắc thức làm con phải hiếu thảo với Cha Mẹ. Nếu Cha Mẹ còn ở đời thì con cái phải phụng dưỡng, nếu Cha Mẹ quá cố thì con cái mong Cha Mẹ ở một nơi nào đó được an lành cho nên họ phải làm**

gì đó cho Cha Mẹ”. Những năm đó, chúng ta đã tổ chức Lễ tri ân Cha Mẹ ở khắp các miền Nam Bắc. Tôi nhớ mãi hình ảnh một người con trai quỳ lạy dưới chân Mẹ, anh ấy lấy tay đập mạnh xuống đất nhiều lần và nói: “*Cha ơi, Cha ở phương nào! Con đang quỳ sám hối trước Mẹ đây!*”. Vậy mà họ nói chúng ta xen tạp! Họ có vãng sanh được không?

Khi tôi tổ chức lễ tri ân Cha Mẹ ở Nam Hà, có một anh cán bộ rất hiếu thảo. Anh nói với Cha Mẹ: “*Mỗi lần con đi công tác xa về, con thường quỳ lạy Cha Mẹ ở ngoài phòng. Khi Cha Mẹ ngủ trong phòng, con đã quỳ lạy nhiều lần như vậy! Nhưng đây là lần đầu tiên con quỳ lạy trước mặt Cha Mẹ. Nếu không được dạy thì trong cuộc đời này con không bao giờ dám lạy trước mặt Cha Mẹ*”. Con lạy Cha Mẹ là điều rất bình thường. Khi chúng ta lỡ làm điều gì sai trái ngoài xã hội, chúng ta có thể quỳ lạy xin người ta tha thứ. Cha Mẹ là người sinh thành, nuôi dưỡng chúng ta khôn lớn, vậy mà nhiều người cảm thấy lạy Cha Mẹ rất khó khăn. Chúng ta dạy nhân luân làm người nhưng chính những người học Phật, đau buồn hơn là chính những người niệm Phật lại cho rằng chúng ta xen tạp, tìm cách cản trở, phá hoại.

Xưa kia, Hoàng hậu Vi Đề Hy nói với Thích Ca Mâu Ni Phật rằng bà không muốn ở thế giới Ta Bà này nữa, bà muốn về một cõi Phật an lành thì Đức Phật biến hiện ra tất cả các thế giới thì Hoàng hậu Vi Đề Hy lựa chọn Thế giới Tây Phương Cực Lạc. Trước tiên, Phật nói về điều kiện để vãng sanh Thế giới Tây Phương Cực Lạc: “***Muốn vãng sanh thế giới Tây Phương Cực Lạc thì phải hành hạnh hiếu kính. Hiếu dưỡng Phụ Mẫu, phụng sự Sư Trưởng, từ tâm bất sát, tu Thập Thiện Nghiệp***”. Phật dạy rất cặn kẽ, rất tường tận. Sau khi nói điều kiện, Phật nói đến tiêu chuẩn trong tu hành là: “***Phát tâm Bồ Đề, một lòng chuyên niệm***”.

Hiện tại chúng ta có pháp nhân quả, chúng ta đang hành trì rất lợi lạc. Chúng ta biết pháp nhân luân quá lợi lạc, giúp cho biết bao nhiêu người, biết bao nhiêu gia đình đang hạnh phúc. Vậy tại sao chúng ta không truyền đạt cho mọi người cùng làm? Chúng ta vẫn tu niệm Phật như bình thường, đồng thời hướng dẫn cho mọi người cùng làm thì có gì sai đâu?

Hòa Thượng nói một câu khiến tôi cảm thấy hết sức đau lòng: “***vô năng, vô đức***”. “*Năng*” là năng lực, không có năng lực, không có đức hạnh. Hòa Thượng nói: “***Bạn nói bạn độ chúng sanh mà cơm bạn còn không biết nấu, vậy thì bạn độ ai?***”. Tôi đã nghe câu này cách đây 10 năm, từ đó tôi cố gắng tự hoàn thiện bản thân từ mọi việc, mọi góc độ. Khi mọi người đến đây, tôi tự nấu ăn mời mọi người, tất cả thực phẩm đều có sẵn trong vườn. Hôm trước nhà có khách. Ngoài vườn cây mít nhiều trái quá, một số trái mít đè lên nhau nên không lớn được. Tôi bảo chú học trò chặt xuống được 4 - 5 trái mít non. Trong vườn đã có sẵn rau bạc hà, rau răm. Tôi gọt rửa mít sạch xong thì làm món mít kho và làm nộm mít, chế biến thành hai món rất ngon. Các chú ở với tôi, học cách kho mít, làm món mít kho khiến ai ăn cũng khen. Mọi người cho là đó là chuyện tầm thường, nhưng không phải ai cũng biết cách gọt mít làm sao để nhựa mít không bị dính tay. Tôi gọt trái mít xong, tay chân không hề bị dính một chút nhựa nào. Người ta chủ yếu chỉ nói khoác, nói dỏc nhưng không làm thật. Tôi không nói đùa mà nói thật và làm thật. Mọi người

đến đây, khi ra về đều có quà mang về, xách được một thùng thì có một thùng, xách được hai thùng thì có hai thùng, tất cả đều là rau sạch tự tôi trồng.

Chúng sanh phải được tiếp nhận giáo dục nhân quả, giáo dục nhân luân ở nhiều cấp độ. Chúng sanh cần tiếp nhận giáo dục ở cấp độ nào thì ta dạy họ ở cấp độ đó. Họ muốn làm người hoàn thiện thì ta phải dạy cho họ làm người hoàn thiện nhưng trước tiên chính mình phải làm ra chuẩn mực đã. Người ta chưa muốn giải thoát, chưa muốn thành Phật thì chúng ta phải dạy họ cách làm người, dạy họ làm người phải sống như thế nào để có phước. Việc này không hề chướng ngại sự tu hành của bản thân chúng ta. Chúng ta chỉ bảo, hướng dẫn, khuyến khích, nhắc nhở người ta làm.

Hòa Thượng nói: **“Con người nếu không được tiếp nhận giáo dục thì con người so với các loài động vật khác có gì khác biệt đâu!”**. Con người phải có chuẩn mực để làm người, đó chính là giáo dục nhân luân. Có những người muốn một đời này vãng sanh thành Phật nhưng chỉ ngồi đó nói: **“Không được làm giáo dục! Không được giáo dục nhân luân! Như vậy là xen tạp! Chỉ niệm Phật thôi!”**. Có phải họ thật sự muốn một đời này thành Phật hay không, hay là giả? Hòa Thượng nói: **“Đơn giản mà! Ta mở Phật thất thì nhiều người đến dự, nhưng nếu mở Phật thất bảo đảm 3 tháng vãng sanh thì xem Phật thất 3 tháng được bao nhiêu người đến tham gia?”**. Vậy thì những gì họ nói chỉ là giả chứ không phải thật.

Tổ Sư Đại Đức, Hòa Thượng cả một đời đề xướng pháp môn niệm Phật nhưng người đời sau lại dùng lời của Hòa Thượng để bài bác. Hòa Thượng cả đời đề xướng giáo dục nhân luân, chuẩn mực để làm người - chính là giáo dục **“Đệ Tử Quy”**, nhưng cả đời Ngài không hề xen tạp. Hòa Thượng vẫn là một câu **“A Di Đà Phật”** niệm đến cùng, một hướng Tây Phương để đi, một năng lực tu hành, một trình độ rất ít người đạt được. Đối với những người chưa muốn làm Phật thì dạy họ cách làm người, dạy họ trở thành người con hiếu thảo, dạy người ta làm một người bạn tốt, dạy người ta làm một người cấp dưới tốt, dạy người ta làm một công dân tốt. Như vậy là được rồi!

Nhiều người cũng giảng **“Kinh Vô Lượng Thọ”**, cũng mang **“Kinh Vô Lượng Thọ”** đi khuyên bảo mọi người nhưng bản thân họ không hiểu được tổng nguyên lý, nguyên tắc của **“Kinh Vô Lượng Thọ”** là: **“Phát tâm Bồ Đề. một lòng chuyên niệm”**. Tâm Bồ Đề chính là: **“Tâm trên cầu Phật đạo, dưới giáo hóa chúng sanh”**. Một mặt ta xác định Thế giới Tây Phương Cực Lạc là chỗ quay về, nhưng đồng thời ta phải độ chúng sanh có duyên. Trên thế gian này, không phải ai ta cũng có thể khuyên bảo họ niệm Phật để vãng sanh.

Có những Cha Mẹ không được tiếp nhận giáo dục nhân luân, họ đã từng là người con bất hiếu nhưng khi con của họ được học văn hóa truyền thống, con họ có hiếu với họ thì người làm Cha Mẹ chợt bừng tỉnh, nhận ra lỗi lầm của mình: **“Tại sao con mình biết lạy Cha Mẹ, vậy mà mình là con mà mình đã từng ngỗ nghịch, bất hiếu Cha Mẹ!”**. Chúng ta làm giáo dục, giúp cho rất nhiều Cha Mẹ nhờ người con mà phản tỉnh. Việc như vậy không phải là việc đáng nên làm hay sao!

Hòa Thượng nói: **“Con người nếu không được tiếp nhận giáo dục nhân luân thì là một trong những loài vật rất đáng sợ, rất là ác”**. Cha Mẹ của họ mà họ còn giết hại, trong khi động vật thì không làm như vậy. Quạ con còn biết tha mồi về cho Cha Mẹ. Con dê con còn biết quỳ xuống để bú sữa dê mẹ.

Hòa Thượng nói: **“Bạn xem những thước phim về thế giới động vật thì thấy khi sư tử, cọp sau khi ăn no thì lăn ra ngủ, những con vật nhỏ chạy xung quanh chúng không hề quan tâm. Sư tử, cọp khoảng hai, ba ngày mới ăn một lần, chẳng qua là chúng đói thì đi tìm thức ăn. Chúng ăn no rồi thì không tạo nghiệp nữa, chúng không ngày ngày tạo nghiệp. Con người thì không được vậy, con người thì ngày ngày tạo nghiệp, mỗi giờ, mỗi ý niệm đều tạo nghiệp. Con người không chỉ khi đói mới tạo nghiệp, mà khi đã ăn no rồi vẫn tạo nghiệp. Vậy thì chúng ta thử nghĩ xem, con người có đáng sợ hơn hay không? Tuy con người không ăn người nhưng giết người. Cho nên nếu con người không được tiếp nhận giáo dục nhân quả, giáo dục nhân luân thì con người còn hư hỏng hơn cả động vật. Sát nghiệp của con người rất nặng. Sát nghiệp của loài độc xà, mãnh thú nhẹ hơn loài người rất nhiều”**. Động vật thì khi đói thì săn bắt một con nai để ăn thịt, con người nếu có cơ hội thì bắt cả một bầy nai. Con chim thì chỉ bắt một vài con sâu để ăn, con người thì tìm cách bắt giết động vật càng nhiều càng tốt.

Hòa Thượng nói: **“Cho nên việc này chúng ta không thể không cảnh giác, quán sát. Chư Phật Bồ Tát thị hiện ở thế gian giáo hóa chúng ta là có đạo lý này. Phật Bồ Tát đến thế gian này để giáo hóa con người. Các Ngài không đi giáo hóa độc xà, mãnh thú vì mức độ tạo tác ác nghiệp của con người lớn hơn rất nhiều. Chúng ta những người học Phật, những người học chuẩn mực của Thánh Hiền thì chúng ta phải dụng tâm. Quan trọng là chúng ta phải làm ra biểu pháp chứ không phải chỉ nói không”**. Phật pháp chú trọng ở thân giáo chứ không chú trọng ở khẩu giáo.

Trong đoạn khai thị của **“Tịnh Không Pháp Sư Gia Ngôn Lục”**, Hòa Thượng cũng nhắc đến điều này: **“Phật pháp chú trọng ở thân giáo chứ không chú trọng khẩu giáo. Bạn nói bạn muốn độ chúng sanh mà cơm bạn còn không biết nấu!”**. Bạn có biết trồng rau không? Những chậu hoa pháp khí này tôi cũng tự trồng, mỗi ngày tôi đổi một chậu hoa khác nhau. Ta tưởng đây là chuyện nhỏ nhưng không hề nhỏ! Tôi có thể bảo học trò mua về hàng trăm chậu hoa, nhưng tôi tự trồng một dàn hoa với nhiều chậu hoa nhỏ. Mọi việc trong hoàn cảnh sống của chúng ta, chúng ta đều phải làm ra biểu pháp. Dạy người ta bổ thí thì chính mình phải bổ thí, dạy người ta cúng dường thì chính mình phải cúng dường, dạy người ta hy sinh phụng hiến thì chính mình phải thật sự làm ra tấm gương hy sinh phụng hiến, dạy người ta **“chí công vô tư”** thì chính mình phải thật sự **“chí công vô tư”**.

Hòa Thượng nói: **“Làm gì có đạo lý bạn dạy người ta bổ thí còn bạn thì nhận vào càng nhiều càng tốt!”**. Khi nói câu này Ngài cười rất tươi! Trong **“Kinh Hoa Nghiêm”**, Phật dạy chúng ta rất rõ: **“Học vi nhân sư hành vi thế phạm”**, học để làm Thầy người, làm để làm ra mô phạm, chuẩn mực cho người. Hòa Thượng nhắc chúng ta học Phật pháp thì phải rất chú trọng thân giáo. Chúng ta đã có khẩu giáo rồi nhưng chúng ta có thân giáo không?

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỉ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy còn lộn xộn, còn nhiều sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!

Chúng con chân thành cảm ơn!